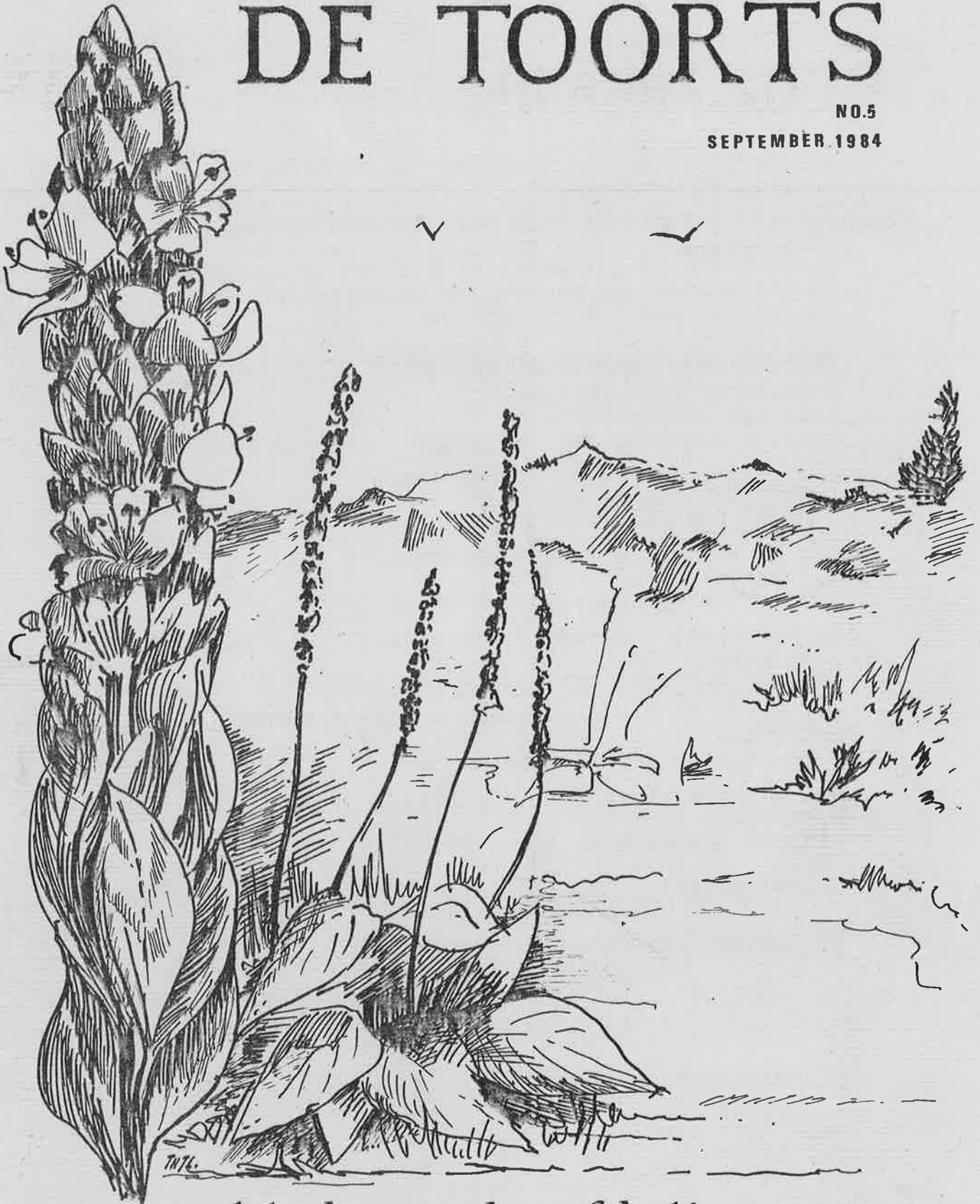

Mission

DE TOORTS

NO.5

SEPTEMBER 1984

contactblad van de afdeling
haarlem en omstreken
van het IVN

2^e JAARGANG

IVN zakelijk

DE TOORTS is het contactblad van de IVN-afd.
Haarlem en Omstreken.

Het IVN (Instituut voor Natuurbeschermings-
educatie) stelt zich ten doel het bevorderen
van natuur- en milieubesef door het organiseren
en stimuleren van educatieve activiteiten in
de ruimste zin van het woord.

Bestuur Afd. Haarlem en Omstreken

M. Nicolai - voorzitter

Laan van Angers 74

2034 CJ Haarlem, tel. 33 63 21

J. L. Andreae - vice-voorzitter

Provinciënlaan 5, flat 41

2101 SP Heemstede, tel. 29 28 49

mw. M. Wilmink - eerste secretaris

v.d.Waalslaan 20

2105 TD Heemstede, tel. 28 75 28

M. Daalmeyer - tweede secretaris

Prattenburg 201

2036 SJ Haarlem, tel. 33 39 09

mw. P. C. T. Peeters-Schenk - penningmeester

Delftlaan 71

2023 LC Haarlem, tel. 26 34 36

mw. L. v. d. Berg

Schoollaan 10

2121 GG Bennebroek, tel. 02502-7425

Jaarbijdrage: leden f 20,-

donateurs f 25,-

Te storten op: Rabobank Haarlem

rek.nr. 38.94.03.407

t.n.v. IVN-afd. Haarlem en Omstreken

Girorekening van de bank 11109

Redactie van DE TOORTS

J. Cronau jr.

R. Hoogstraten

Th. Litjens

G. Peeters

Redactie-adres: Postbus 224, 2000 AG Haarlem

inhoud

Kijken naar bladeren	2
Samenwerken	5
Groencursus	7
Groene vragen	8
Verslag ledenvergadering	9
• Bestuursmededelingen	10
Mutaties ledenlijst	10
Voor kinderen door kinderen	11
School-TV	13
Gidsen gevraagd	15
Wat is een coördinator voor gidsen	15
Verslag wandeling in Leyduin, Vinkenduin, Woestduin	16

van de redactietafel

Enquête

In het aprilnummer van DE TOORTS werd een enquête over ons blad bijgesloten, waarop 18 reacties binnenkwamen.

Allereerst een woord van dank aan de inzenders en onze excuses voor het ontbreken van een vakje bij punt 2.1. Jammer dat het aantal inzenders aan de lage kant was. De redactie had, gemeten naar het aantal leden en donateurs, minstens het dubbele aantal verwacht.

Uit de beantwoording van de vragen volgt dat 95% bestaan, betekenis en voortzetting van DE TOORTS toejuicht. Wat de inhoud betreft bleek het merendeel van de inzenders het meest belangstelling te hebben voor de rubrieken: verenigingszaken, groene vragen, verslagen van activiteiten en algemene artikelen over de natuur. Voor principiële zaken, redactietafel en kinderhoekje bestaat minder belangstelling.

Vijf inzenders verklaarden zich bereid aan de redactie mee te werken: óf zonder meer, óf incidenteel, óf op een later tijdstip. Helaas hebben niet allen hun naam vermeld. De redactie stelt het op prijs die alsnog te vernemen.

Van de opmerkingen, suggesties en adviezen heeft de redactie kennis genomen en zij zal daarvan waar mogelijk en wenselijk gebruik maken. De suggesties die niet direct op de TOORTS betrekking hebben, zijn aan het bestuur doorgegeven.

Th.Litjens

KIJKEN NAAR BLADEREN

Voordat diverse gewassen hun bladeren laten vallen, kunnen we nog even een aantal bladeren onder de loop nemen. Tja, nu zult u wel denken: wat is daar nou aan te zien? Welnu, met dit verhaal hoop ik u nog een paar andere dingen te laten zien, behalve dan de bladkleur.

Ik zal proberen er geen wetenschappelijk betoog van te maken, al kan ik aan een aantal biologische termen moeilijk ontkomen.

Het blad

Een volledig blad bestaat uit een bladschijf, een bladsteel en een bladschede. (Zie fig.1.)

Als de bladschede ontbreekt, zien we aan de voet van de bladsteel twee steunblaadjes. Als ook de bladsteel ontbreekt, noemt men het blad zittend.

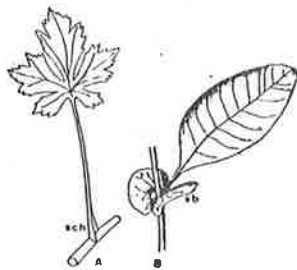

Fig. 1. A. Volledig blad (boterbloem); sch bladschede; B. blad met steunblaadjes (sb) (Jap. kwee)

De bladschijf

Wanneer we een blad omdraaien en de achterkant van de bladschijf bekijken, zien we een aantal lijnen lopen. Deze lijnen noemen we de nerven van het blad. Hierin zitten de vaatbundels. Alle nerven samen vormen het bladskelet. (Dit skelet is goed te zien wanneer het blad half verrot is.) De groene massa tussen de nerven noemt men het bladmoes.

Het nervenskelet, nervatuur genoemd, kan verschillende vormen hebben, na-

melijk:

1. veernervig: één hoofdnerf (meestal de dikste) met een aantal fijnere vertakkingen, zoals bij de beuk;
2. handnervig: verscheidene hoofdnerven met daarbij fijnere vertakkingen, bijv. een blad van een plataan;
3. parallelnervig: onvertakt. (Zie fig.2.)

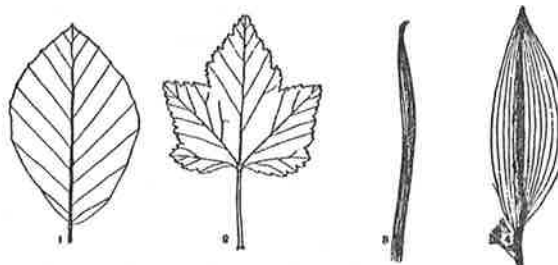

Fig. 2 Nervatuur. 1 Veernervig (beuk), 2 handnervig (bes), 3 en 4 parallelnervig, 3 rechtnervig (gras) 4 kromnervig (lelietje van dalen). Alleen de grotere nerven zijn aangegeven

Bladvorm

Behalve dat bladeren verschillend van grootte zijn, hebben ze ook uiteenlopende vormen. Ik zal deze vormen proberen samen te vatten in het hieronder volgende schema. Bekijk daarbij vooral de bijgevoegde tekeningen.

Als we ongeveer het midden van het blad nemen, dan zien we het volgende:

1. Ligt de grootste breedte van het blad in het midden, dan is het cirkelrond, ovaal of lancetvormig. (Zie fig.3.)
(1. Cirkelrond; 2. schildvormig; 3. ovaal; 4. langwerpig; 5. lancetvormig.)

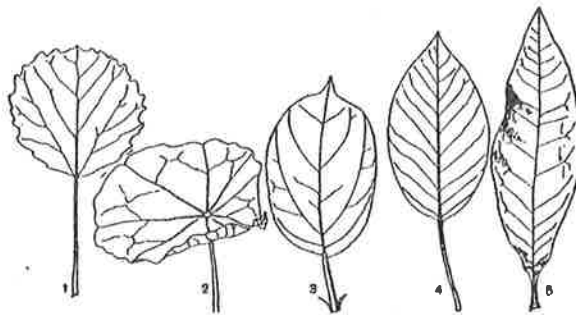

Fig.3. Grootste breedte in het midden. 1 ratelpopulier, 2 O.I. kers, 3 appel (type XI), 4 peer, 5 perzik

2. Ligt de grootste breedte onder het middelpunt van het blad, dan is het bijv. eirond of hartvormig. (Zie fig.4.)
(1. Eirond; 2. driehoekig; 3. ruitvormig; 4. hartvormig; 5. niervormig; 6. pijlvormig.)

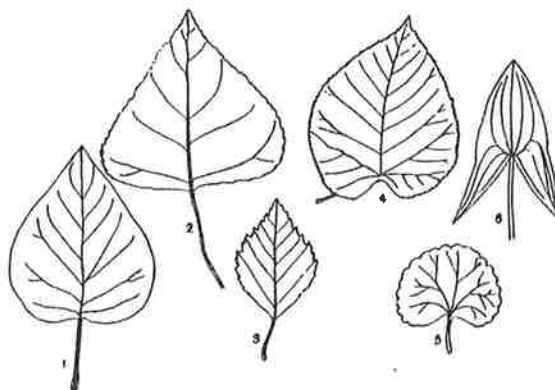

Fig.4. Grootste breedte onder het midden. 1 sering, 2 populier, 3 berk, 4 linde, 5 hondsdrif, 6 pijlkruid

3. Ligt de grootste breedte boven het middelpunt, dan is het spatelvormig enz. (Zie fig.5.)
(1. Omgekeerd eirond; 2. spatelvormig; 3. waaiervormig.)

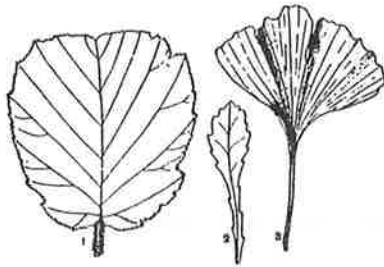

Fig. 5. Grootste breedte boven het midden. 1 Amerikaanse hazelaar, 2 chrysant, 3 Ginkgo

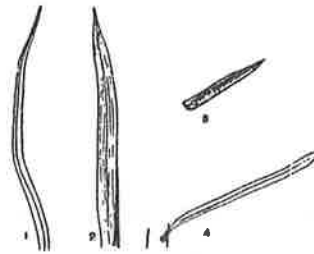

Fig. 6. Breedte overal gelijk. 1 gras, 2 lis, 3 jeneverbes, 4 douglasden

4. Is de breedte van het blad overal gelijk, dan is het lijnvormig, zoals bij gras. (Zie fig. 6.)

Bladranden

Ook bladranden hebben door hun insnijdingen vele vormen. Kijk maar naar fig. 7. Dit zijn bladranden met zogenaamde kleine insnijdingen. Alleen het blad zonder insnijdingen in zijn bladrand noemt men gaafrandig.

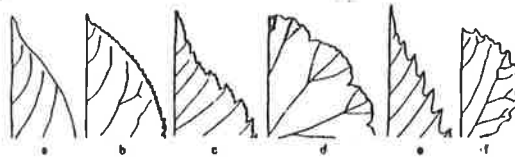

Fig. 7. Kleine insnijdingen. a gaafrandig, sering; b gezaagd, appel; c dubbelgezaagd, iep; d gekarteld, Pelargonium; e getand, tamme kastanje; f gegolfd, ratelpopulier

Er zijn ook bladeren waarbij de insnijdingen wat dieper gaan. Dan krijgen we te maken met bijv. een veerlobbig blad (inlandse eik). Overigens hebben de begrippen veerlobbig, veerspletig, handdelig te maken met de loop van de nerven (veernervig en handnervig). (Zie fig. 8.) (1. Niet tot midden ingesneden; 2 en 3. tot midden ingesneden; 4. tot over het midden ingesneden.)

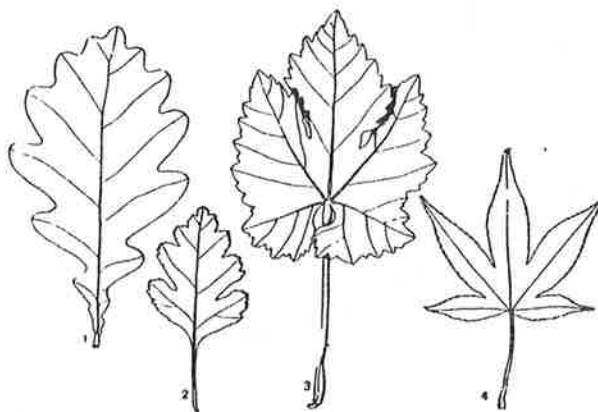

Fig. 8. Diepere insnijdingen. 1 eik, veerlobbig, 2 meidoorn, veerspletig, 3 druif, handspletig, 4 jap. esdoorn, handdelig

Gaan de insnijdingen door tot de hoofdnerf van het blad, dan hebben we te maken met samengestelde bladeren. Dit betekent dat de bladschijf wordt verdeeld in een aantal kleinere bladeren. Men noemt dit geheel dan een samengesteld blad.

Bij veernervige bladeren heet dit veervormig samengesteld en bij handnervige bladeren handnervig samengesteld. (Zie fig.9.)

(1. Topblad wordt als juk geteld; daarom is dit een oneven geveerd, vijfjukkig blad; 2. drietallig blad.)

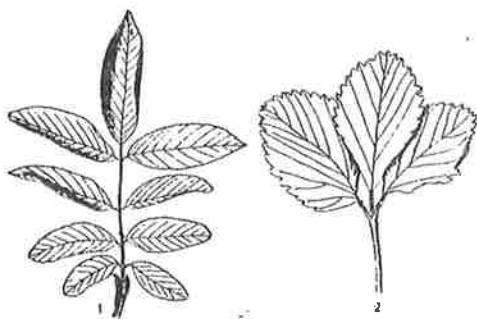

Fig.9. 1. Roos. 2. Aardbei.

Twee blaadjes tegenover elkaar vormen een juk. Heeft het laatste juk twee blaadjes, dan is het blad even geveerd. Het blad is oneven geveerd, als het blad een topblaadje heeft. Dit topblaadje wordt als juk geteld.

De handvormig samengestelde bladeren worden aan de hand van het aantal blaadjes drietallig, vijftallig enz. genoemd.

Zo, dat is voorlopig wel genoeg informatie over bladeren. Ik hoop dat u ermee uit de voeten kunt. U kunt ermee aan de slag bij de determinatie van planten tijdens uw wandelingen. Mocht u overigens iets niet helemaal duidelijk zijn, vraag het gerust aan een gids, op één van de contactavonden of via de rubriek "Groene vragen". Succes.

R. Hoogstraten

SAMENWERKEN

Verslag cursus "Samenwerken
in de afdeling" 11 en 12 mei 1984

Het leek het bestuur nuttig over bovengenoemd onderwerp wat meer aan de weet te komen, zodat tot deelname met twee bestuursleden werd besloten. Deelnemers waren Martin Daalmeijer en Loes van den Berg.

De cursus begon op vrijdag 11 mei om 20.00 uur in het NIVON-huis "De Banjaerd" in Wijk-aan-Zee en werd geleid door twee IVN-ers van het hoofdbestuur: Nel Bouwhuyzen, consulente van organisatiewerk, en Laura van Deyl, die al tien jaar bij het IVN betrokken is en beleidsplannen maakt, en een organisatiedeskundige, die als cursusleider optrad. Met zoveel deskundige leiding kon er niets meer misgaan.

Nadat iedere deelnemer zich uitgebreid had voorgesteld en verteld waarom hij of zij aan deze cursus deelnam, werden drie groepen gevormd, die per groep bespraken wat er al zo aan moeilijkheden in hun afdelingen voorkwamen en hoe die opgelost waren. Zo ontdekten we dat de problemen ongeveer gelijk waren.

Van alle problemen die ieder ter tafel bracht, werd er één uitgekozen en genoteerd, besproken en vergeleken met die van de andere twee groepen.

De volgende dag werd na het ontbijt gewandeld in de PWN-duinen. Veel wind en zon. Lekker lopen, kijken en luisteren en je erover verbazen dat vogelgeluiden zo moeilijk zijn thuis te brengen. En dat alles zo dicht onder de rook van de Hoogovens. Zo te zien trok het groen zich niet veel aan van de luchtverontreiniging, die er toch ongetwijfeld zal zijn. Er werd even stilgestaan bij een plantje, dat bij nadere beschouwing fluitekruid bleek te zijn. Compleet met schermbloempje was het niet hoger dan ongeveer tien centimeter. Leuk! Maar je vraagt je af waar die dwerggroei aan te wijten is. Alleen maar aan de nabijheid van de zee?

In de verte zag iemand tientallen stevige groene stengels staan met aan de top een prop bladeren. Pijpbloem. Zeldzaam volgens mijn eerste plantenboek "Wat bloeit daar?". Later las ik in de flora van Heimans, Heinsius en Thijssse dat pijpbloemen zeer veel voorkomen in de Bloemendaalse en Egmondse duinen. Achteraf bleken ze ook pal voor de ingang van de "Banjaerd" te groeien.

Na terugkomst van de wandeling was de opdracht een bestuursvergadering aan de hand van een gefingeerde agenda te houden en die na bespreking met elkaar aan de anderen voor te spelen. Wat er al zo verkeerd kon gaan, hadden we al uitgebreid besproken en dat moest nu in praktijk worden gebracht. Dat was moeilijk. Maar na enige aanloopproblemen kwam de discussie goed op gang. Daarna werden de bestuursvergaderingsresultaten van de drie groepen vergeleken en besproken.

Aan de orde kwamen o.a.:

- milieuraad en belang van de industrie en haar werkers;
- de rol van de voorzitter: domineren tegenover onvoldoende strakke leiding;
- de rol van de secretaris: eenmanswerk tegenover delegeren aan anderen;
- strakkere afspraken, regels en meer voorbereidend werk als de vereniging of afdeling een grotere omvang krijgt.

- nieuwe leden brengen nieuwe ideeën in. Wat is er bruikbaar, wat is te hoog gegrepen? Nieuwe leden brengen in ieder geval meer werk met zich mee. De taken kunnen niet meer in één hand blijven. De initiatiefnemers moeten taken kunnen overdragen aan nieuwe mensen. Als die soepelheid niet door het bestuur opgebracht kan worden, verstart de zaak en dat belemmert de groei. Nieuwe ideeën krijgen dan geen kans en verdwijnen en alles blijft dan bij het oude.

Na het eten werd al het gehoorde op een rijtje gezet. Dat was zeer nuttig. Een stencil over het besprokene werd aan de deelnemers meegegeven, waarna precies volgens het programma om 16.00 uur de cursus werd afgesloten.

Loes van den Berg

GROENCURSUS

Eindelijk is het dan zover. Er komt een Groencursus in de maanden oktober en november.

De cursus is bedoeld voor mensen die de belangstelling voor de natuur al hebben en nu ook graag wat kennis willen vergaaren. De cursus bestaat uit vier les/werkavonden en drie excursies.

De lessen worden gegeven op dinsdagavond 2 okt., 9 okt., 23 okt. en 6 nov. Plaats: kleedlokaal van het Openluchttheater in Bloemendaal, aan het eind van de Zomerzorglerlaan.

De excursies (plaats nog niet vastgesteld) worden gehouden op zondag 7 okt., 28 okt. en 11 nov. Iedere excursie duurt ongeveer drie uur en begint om 10.00 uur. Als er bezwaar is tegen de morgenuren (in verband met kerkbezoek bijv.), kan voor een deel van de cursisten uitgeweken worden naar de middag (13.00 uur).

Het cursusgeld is vastgesteld op f 30,-.

Tijdens de lessen en excursies staan de duinen centraal. Onderwerpen die zeker ter sprake komen zijn:

- planten in het duin; hun problemen en de successie;
- vruchten en zaden, diersporen, bladval en paddestoelen;
- het binnenduintrandbos.

Lesavonden en/of excursies worden geleid door Wil van Beek, Loes van den Berg, Lida van de Heuvel, Jelle Kraan, Mieke Wilmink en Plien Peeters. Als u aan de cursus wilt deelnemen, is het zaak snel schriftelijk of telefonisch te reageren.

Reacties naar Plien Peeters, Delftlaan 71, 2023 LC Haarlem, tel. 023-263436 (liefst na 18.00 uur); na 7 sept.: Loes van Den Berg, Schoollaan 10, 2121 GG Bennebroek, tel. 02502-7425.

Plien Peeters

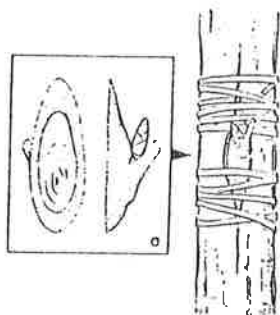
?? VRAGEN ??

In deze rubriek kunt u met al uw vragen op natuurgebied terecht. Wij zijn ook niet alwetend, maar met zijn allen weten we meer dan één.

1. We willen nog even terugkomen op de vraag waarom wormen boven de grond komen als het regent. Deze dieren kunnen het in water erg lang uithouden, maar het water dat door de bodem is gefilterd, bevat vrijwel geen zuurstof meer en daardoor worden de wormen gedwongen naar de oppervlakte te verhuizen. Zonlicht doet de dieren uitdrogen, maar erger is dat het ultraviolette deel uit dat licht voor de dieren fataal is. Hun weefsel wordt erdoor aangetast en er treden verlamingsverschijnselen op. Een en ander kunt u vinden in Ralph Buchsbaum: De ongewervelde dieren, deel 2, bladz. 65 (Aula-reeks nr. 423).

2. Wat is het verschil tussen enten en oculeren?

Je kunt eigenlijk niet spreken van een verschil. Enten kan op veel verschillende manieren gebeuren. Een van die manieren is oculeren.

In wezen is enten het met elkaar laten vergroeien van twee planten, zodat ze een eenheid vormen. Van de ene plant gebruikt men meestal de onderstam, het stuk waaraan de wortels zitten, van de andere plant een deel waaraan knoppen zitten, dus een tak of een scheut. Bij het oculeren gebeurt dit ook. Alleen wordt hierbij gebruik gemaakt van een "oog" (oculus). Dit is een stukje tak dat in de vorm van een schildje is gesneden. Hieraan moeten een knop en een bladsteel zijn blijven zitten (zie tek. a). Het schildje wordt onder de bast van de onderstam geschoven, waarna het hele zaakje stevig wordt omwonden, zodat het schildje er niet meer uit kan vallen. Ent en onderstam moeten van aan elkaar verwante planten afkomstig zijn, anders vindt er geen vergroeiing plaats. Oculeren wordt alleen toegepast tijdens de groeiperiode.

3. Waarom bloeien sommige kastanjes niet?

De eerste jaren van hun leven vertonen kastanjes nu eenmaal geen bloei. Als ze dat voor het eerst gaan doen, zijn het al forse bomen geworden.

4. Is het waar dat de schaal van een kievitsei dunner is dan die van eieren van andere weidevogels?

Dat is waar, maar hoe het komt weten wij ook niet. Mis-

schien kan een van onze lezers ons helpen? Uw reacties en "Groene vragen" kunt u zenden naar het redactie-adres: Rob Hoogstraten, Postbus 224, 2000 AG Haarlem.

verslag

Algemene Ledenvergadering, gehouden op 27 juni 1984 in het Openluchttheater te Bloemendaal

Aanwezig: het bestuur (behalve de hr. Nicolai), 11 leden, 2 donateurs en 2 belangstellenden.

1. Opening De voorzitter M. Nicolai laat zich verontschuldigen; zijn aanwezigheid was elders vereist. Doel van deze ledenvergadering is het bespreken van de conceptstatuten en het nemen van een besluit daarover.
2. Notulen Van de notulen van de vorige vergaderingen (d.d. 6 maart 1984 en het vervolg daarop op 12 april 1984) is in DE TOORTS een verkorte versie opgenomen. Alle leden zijn in het bezit van dit verenigingsorgaan. Alle aanwezigen gingen akkoord met de verwijzing daarnaar.
3. Behandeling van het concept van de statuten Het landelijk bureau van het IVN geeft voor zijn afdelingen, waarvan Haarlem en Omstreken er één is, een model voor de statuten. Tweederde deel van de afdelingen heeft reeds statuten. Hierin is vastgelegd op welke wijze een afdeling functioneert. Ook financiële zaken worden erin geregeld. Voor onze afdeling is dit van belang, indien ons kapitaal zou aangroeien.
Statuten van een afdeling dienen goedgekeurd te worden door het landelijk bureau van het IVN te Amsterdam. Allereerst worden de statuten voorgelegd aan de algemene ledenvergadering. Na toestemming van Amsterdam worden zij notarieel vastgelegd. Daarna kan eventueel inschrijving volgen bij de Kamer van Koophandel. 45% van de afdelingen van het IVN is ingeschreven bij de KvK. Het huidige bestuur is van mening te moeten kiezen voor het landelijke model van de statuten.
4. Schorsing De vergadering wordt geschorst voor enige ogenblikken, opdat iedereen die dat wenst, kennis kan nemen van genoemde statuten. De zaak wordt bekeken en onderling besproken. De voorzitter beantwoordt enkele vragen.
5. Stemming Bij stemming bleken alle aanwezige leden met het voorgelegde model akkoord te gaan. Vervolgens werd met algemene stemmen besloten deze statuten notarieel te laten vastleggen.
6. Rondvraag Leverde geen vragen op.
7. Sluiting van de vergadering De ledenvergadering machtigt

de heren Nicolai en Andreae de notulenkwesie verder bij de notaris te regelen.

Martin Daalmeyer,
secretaris

-0-0-0-0-0-0-0-0-

Bestuursmededelingen

1. De notaris is inmiddels in het bezit van de benodigde stukken voor het opmaken van de akte in verband met de statuten (zie verslag van de vergadering, blz.9).
2. Het bestuur meent dat er dit jaar toch een tweetal contact-avonden moet zijn. Ze zullen plaatsvinden in Thijsse's Hof.
Vastgestelde data:
 - a) 8 okt. 1984 om 20.00 uur. Onderwerp: vaststelling van het programma voor de eerste helft van 1985.
 - b) 12 nov. 1984 om 20.00 uur. Het onderwerp van deze avond staat nog open.
3. Er is een nieuwe ledenlijst. Geïnteresseerden kunnen die aanvragen bij Plien Peeters, Delftlaan 71, 2023 LC Haarlem, tel. 263436, of Loes van den Berg, Schoollaan 10, 2121 GG Bennebroek, tel. 02502-7425.

-0-0-0-0-0-0-0-0-

LEDENLIJST

Nieuwe leden

Hr.E.C.D.J.Hornman, Flemingstraat 156, 2041 VN Zandvoort,
tel. 02507-19506

Hr.N.J.C.Selie, Veenenburgerlaan 19, 2182 DA Hillegom,
tel. 02520-29952

Hr.E.J.M.Vogelsang, v.Hogendorpstraat 8, 2012 MR Haarlem,
tel. 314743

Schrappen

Hr.M.Jungcurt

Wijzigen

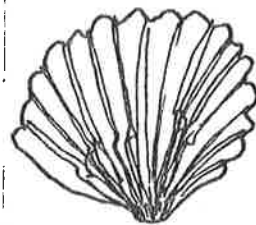
Mw.H.v.Everdingen, Nic.v.d.Laanstraat 10, 2013 BM Haarlem,
heeft nu telefoon: 325682

-0-0-0-0-0-0-0-0-

VOOR KINDEREN DOOR KINDEREN

Omdat Haarlem ook dicht bij zee ligt en jullie vast af en toe een strand- en duinwandeling maken, wil ik daar deze keer iets mee doen.

De opvallendste knutseldingen op het strand vind ik de schelpen. Schelpen worden gemaakt door beesten die erin leven. De schelp is eigenlijk de buitenkant van hun lijf en zorgt voor een goede bescherming. Als het beest ouder wordt groeit de schelp ook mee. Soms vind je op het strand een schelp met het beestje er nog in. Dan krijg je de schelphelften moeilijk van elkaar, want het beestje probeert zich natuurlijk te beschermen door de kleppen dicht te trekken. Maar de meeste schelpen die je vindt zijn leeg omdat het beest is doodgegaan. Daarom kun je ze goed gebruiken om er van alles mee te doen.

Als je een heleboel schelpen bij elkaar hebt gezocht, kun je dezelfde bij elkaar leggen: vorm bij vorm; kleur bij kleur. Als je de namen erbij wilt zoeken, kun je eens in de bibliotheek kijken naar een duidelijk boekje. Zo kun je een schelpenverzameling maken, maar daar wil ik het hier niet over hebben.

Je kunt veel dingen maken van schelpen. Dan moet je wel eerst zorgen dat het zand en de aangroeisels eraf gewassen zijn. (Pas op voor teer!) Als je een dubbele schelp hebt gevonden en die ook wilt laten opdrogen na het was-
sen, dan moet je er even een touwtje óf elastiekje omheen doen. Als je dat niet doet, gaan de beide helften door het drogen waarschijnlijk van elkaar staan.

Van schelpen kun je makkelijk een ketting maken. Vaak zitten er al kleine gaatjes in waar een draad door kan. Anders moet je zelf gaatjes proberen te maken door een naald net als een boortje rond te draaien op de schelp. (Misschien mag je een klein handboortje uit de gereedschapskist gebruiken.) Doe het voorzichtig zodat de schelp niet breekt en je niet ineens door de schelp schiet en de naald in je hand krijgt. Na even oefenen merk je vanzelf hoe het het beste gaat. Je kunt de schelpen dan ook nog kleuren met stift of verf.

Je kunt van schelpen allerlei poppetjes maken (net als van stenen).

Daarvoor heb je goede lijm nodig, zo iets als velpon, en als je wilt kleuren, ook stiften of verf.

Omdat schelpen meestal rond of bobbelig zijn, gaat het plakken niet zo erg makkelijk. Je moet de schelpen in de goede stand houden tot de lijm droog is.

oranje
papier
voor de
snavel

pinguin van
mossels en kokkels.

Met een stukje papier of karton kun je iets aan het poppetje maken waar je geen goede schelp voor hebt (snavel). Andere dingen die je op het strand vindt, zoals veren en van die mooi afgesleten stukjes hout, kun je er ook bij gebruiken.

Met de poppetjes die je gemaakt hebt, kun je bijvoorbeeld een mobile maken. Dat is zo'n ding dat rondjes draait aan het plafond.

Voor een mobile heb je acht poppetjes nodig. Het is het makkelijkst acht dezelfde figuurtjes te gebruiken, omdat het gewicht dan ook ongeveer even groot is.

Het maken van een mobile is niet makkelijk. Als de draadjes niet op de goede plaats zitten op het ijzerdraad, gaat hij scheef hangen. Het is dan misschien wel handig als er even iemand helpt die de mobile voor je vasthoudt.

Plak eerst een stukje garen van $\pm$ 20 cm op de kop van de pinguin. Het garen dat te veel is, knip je later gewoon af. Naast garen, lijm en acht pinguïns of andere poppetjes heb je nodig: 6 stukjes stevig ijzerdraad, 2 lange van $\pm$ 30 cm en 4 korte van 10-15 cm.

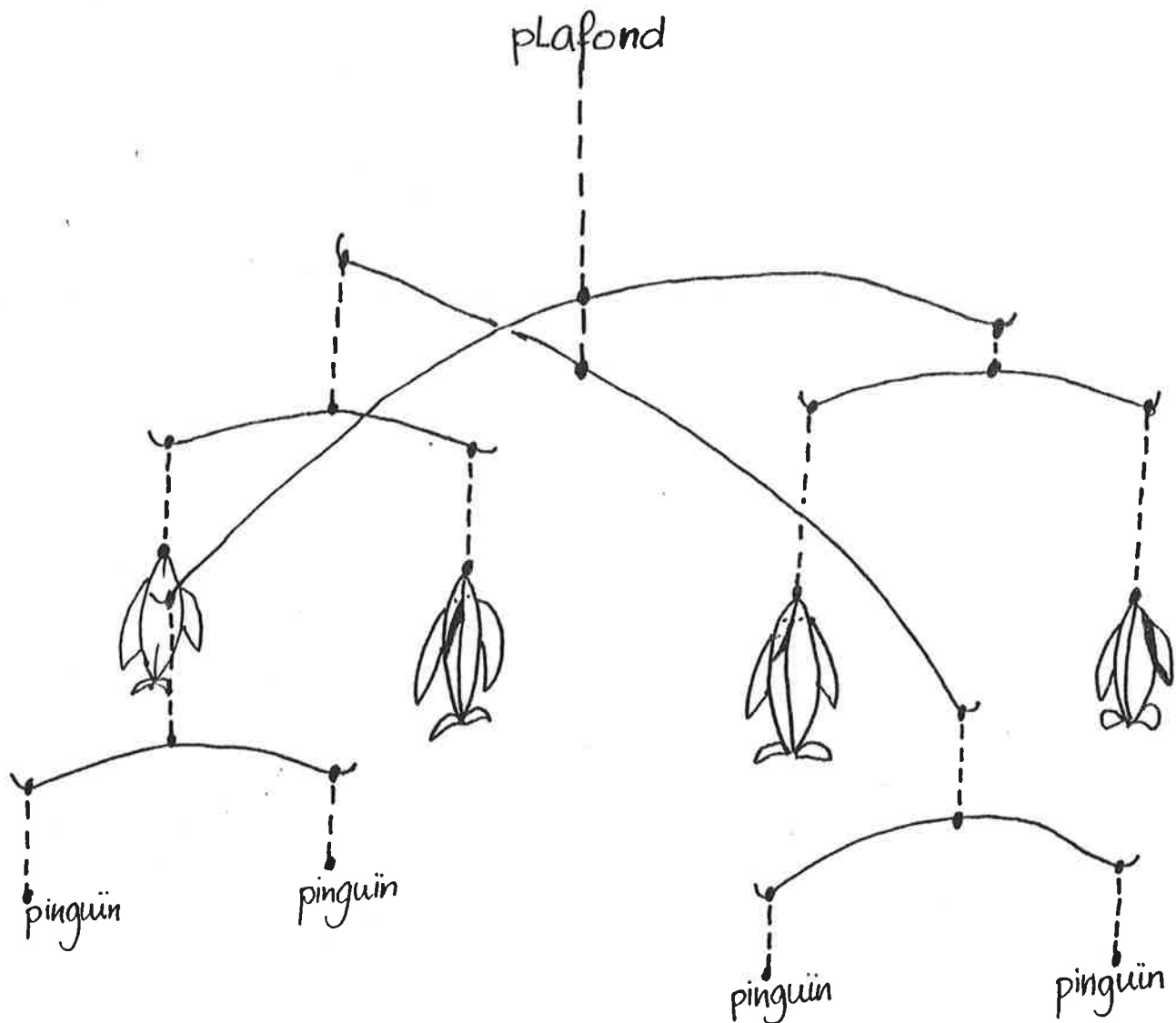
Als je goed naar de tekening kijkt, kun je wel zien hoe de touwtjes aan de ijzertjes geknoopt moeten worden.

Als je vindt dat de knoopjes op de goede plaats zitten en hangt de mobile niet helemaal scheef, dan kun je de knoopjes met een druppeltje lijm vastzetten.

Als dit allemaal goed gelukt is, kun je je mobile aan een punaise aan het plafond prikken.

Veel plezier!

Karin

School-TV

Misschien hebben jullie op school geen TV. Dan is het echt de moeite waard eens te kijken als je ziek bent. Er zijn vaak films te zien over zaken die natuurliefhebbers interesseren.

Bijvoorbeeld "Het bos", een filmpje over een onderdeel uit het bosleven. Of de filmreeks "Insekten", opnamen over bijen en vliegen.

De filmpjes duren ongeveer 15 tot 20 minuten. Ze worden wel erg vaak herhaald en dat wordt wel eens vervelend.

Verleden jaar keek ik al, als ik thuis was. Toen vergat ik het weer en nu dit voorjaar zag ik filmpjes die ik al eens gezien had. Maar nu vond ik dat juist leuk!

Daarom wil ik iedereen, die 's morgens kijken kan, aanraden de school-TV eens aan te zetten. Dat is geen teleurstelling.

Loes van den Berg

* Nog iets over de berk.

In de tijd van de Germanen zag men de dieren, bomen en planten als gelijkwaardige wezens. Men bracht vele bomen in verband met verschillende schol, goden en godinnen.

De berk wijdde men aan Freya, een godin.

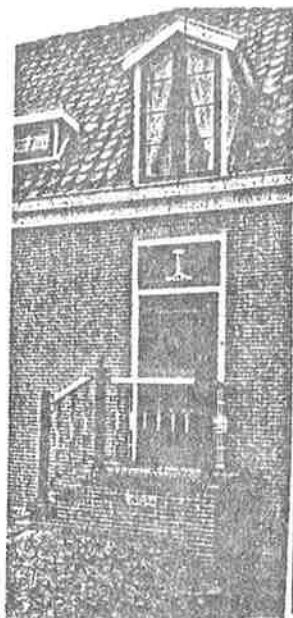
Het waren voor hen heilige bomen en onder die bomen sprak men recht, bracht men offers en hield men inwijdingen.

Met de komst van het Christendom kwam hier een eind aan.

In de Middeleeuwen waren de mensen in ons land ook erg bijgelovig. Heksen vloegen op een zelfgemaakte omgekeerde bezemsteel. Soms gingen ze bij de berken vergaderen. Vaak staan er rode paddestoelen bij een berk. De zogenaamde vliegenzwammen. Die paddestoelen zijn giftig. Vroeger kruimelden boeren de hoed van in een

schoteltje melk en daar kwamen de vliegen dan op af. Ze snoepten er van en door het gif stierwen zij dan. Als de heksen dan gingen vergaderen gingen ze rond een berkeboom op die vliegenzwammen zitten. Een krans van paddestoelen noemen ze daarom een heksenkring.

In het Germaanse volksgeloof symboliseerde de roe de vruchtbaarheid van het leven. De berk ook wel „levensboom” genoemd, komt vaak terug in de volkskunst, bijvoorbeeld in houtsnijwerk, op schilderijen, merklappen en bovenlichten van deuren.

↑
bovenlicht van deur

* Samengesteld uit:
het schoolwerkstuk:

„Boomdagboek van
de Berk” door
E. Speelman

van Evelien Speelman

Opgelet! Opgelet! Opgelet!

Bij het programma voor de tweede helft van '84 (zie achterzijde van DE TOORTS) hebben we voor de meeste activiteiten nog enkele mensen nodig. (c.g. = coördinator voor gidsen; zie aansluitend artikel)

- 23 sept. Haarlemmermeerse Bos; c.g. Wim Dijkgraaf, Zwanewater 47, Nieuw-Vennep, tel.02526-86702
opgegeven 4 mensen (genoeg)
- 30 sept. Koningshof; c.g. Mieke Wilmink, v.d.Waalslaan 20, Heemstede, tel.287528;
opgegeven voor stand 3 mensen (genoeg); voor de posten 17, nog nodig 5
- 14 okt. Caprera/Openluchttheater; c.g. Plien Peeters, Delftlaan 71, Haarlem, tel.263436;
opgegeven 5 mensen (genoeg)
- 21 okt. Elswout; c.g. Wim Apswoude, Ramspol 44, Haarlem, tel.339359;
opgegeven voor stand 3 mensen, nog nodig 1; als wandelgids 10 mensen, nog nodig 4; voor de lezing 2 mensen, nog nodig 1 (voor toezicht)
- 27 okt. Engelandlaanpark; c.g. Anne-Klaas de Groot, Zilkerbinnenweg 68, De Zilk;
opgegeven 2 mensen (waarschijnlijk genoeg)
- 18 nov. Leyduin; c.g. Loes van den Berg, Schoollaan 10, Bennebroek, tel.02502-7425;
opgegeven 6 mensen, nog nodig 1
- 16 dec. Kennemerduinen; c.g. Plien Peeters, Delftlaan 71, Haarlem, tel.263436;
opgegeven 4 mensen, nog nodig 5

Wat is een coördinator voor gidsen?

Na de algemene ledenvergadering op 27 juni werd in overleg met de aanwezige leden het programma voor de komende maanden tot 1985 vastgesteld. Er werden door Plien Peeters medewerkers gevraagd voor de verschillende activiteiten en onder het gesprek ontstond het volgende idee:

"Wat zou het praktisch zijn als steeds één van de medewerkende gidsen verantwoordelijk zou zijn voor de organisatie van één bepaalde activiteit."

Zo'n coördinator is beslist niet hoger in rang dan zijn medegidsen bij die bepaalde wandeling of expositie of wat dan ook. Hij of zij neemt alleen enkele organisatorische taken op zich, zodat een betere presentatie gegarandeerd kan worden.

De taken van de coördinator zijn:

1. Contact opnemen met medegidsen kort voor de activiteit om zo bij eventuele verhindering samen te zorgen voor vervanging.
2. Indien nodig het regelen van datum en tijd van voorwandeling en/of voorbereiding, al of niet in samenwerking met de anderen.
3. Het publiek welkom heten en eventueel "verdelen" over de aanwezige gidsen. Hij of zij zelf vertrekt met de laatste groep. Deze taak vervalt natuurlijk bij dag-activiteiten, zoals bijv. de paddestoelendag.
4. Uitdelen van het programma van de komende activiteiten aan het publiek.
5. Een verslagje maken van het verloop van de activiteit voor DE TOORTS en/of het jaarverslag (weersomstandigheden, aantal deelnemers enz. noteren).

Voor de activiteiten in de komende maanden zijn reeds coördinatoren gekozen.

Hebt u als lezer misschien nog aanvullende ideeën, dan graag doorgeven aan het secretariaat:

Mieke Wilmink
v.d.Waalslaan 20
2105 TD Heemstede
023-287528

Verslag wandeling op zondag 29 april in Leyduin, Vinkenduin en Woestduin

Het was mooi, lekker warm weer. Het bos stond feestelijk te pronken met fris groen.

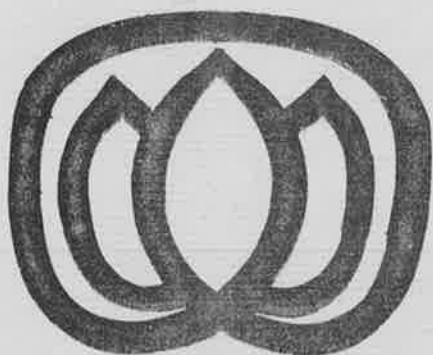
Toen Martin Daalmeyer en ik ieder met een groep van ongeveer 9 mensen vertrokken, stond er nog een groepje gidsen om eventuele laatkomers op te vangen. Hoe groot de belangstelling totaal was, weet ik niet.

Het is dankbaar vertellen als de mensen zich behaaglijk voelen, maar waar ik zo mee bofte, was dat er een man bij was, die zoveel van vroeger kon vertellen. Hij had altijd in Haarlem gewoond en interesseerde zich voor de geschiedenis. Hij wist hoe het verloop van de renbaan op Woestduin was geweest. Langs de huidige manege, die vroeger dus wel degelijk ook de kostbare renpaarden tot stal diende.

Er staat een boom in Leyduin met een enorme puist schors op reikhoogte. "Waar dat door komt, weet ik niet met zekerheid. Het kan een schimmelbeschadiging zijn, die de boom door overmatige schorsgroei probeert te herstellen," hoor ik mezelf zeggen. "Zou ik niet doen," zegt die Haarlemmer, "er kunnen bijen in zitten." En warempel, ze kwamen al naar buiten! Laat terug, maar het was een fijne wandeling.

Loes van den Berg

Heer T.Litjens
H.Dreef 293
Heemstede

Agenda

- ✓ Zondag 23 sept. HAARLEMMERMEERSE BOS, wandeling, vertrek ingang IJweg, 14.00 uur.
- ✓ Zondag 30 sept. KONINGSHOF, open dag in samenwerking met de Ver. tot Behoud van Natuurmonumenten. Vrije wandeling langs informatiepunten tussen 10.00 uur en 16.00 uur. (Ingang Duinlustweg, Overveen.)
- Zondag 14 okt. CAPRERA/OPENLUCHTTHEATER, Bloemendaal, lezing bladval-bodemdieren 10.30 uur; wandeling 11.00 uur.
- ✓ Zondag 21 okt. ELSWOUT, Elswoutlaan, Overveen, Paddestoelendag van 11.00 uur tot 17.00 uur. Lezing met dia's ieder heel uur tot 16.00 uur. Elk half uur vertrekt een wandeling, de laatste om 16.30 uur; deze zal wat korter zijn dan de voorgaande. Eenvoudige expositie.
- Zaterdag 27 okt. ENGELANDLAANPARK, wandeling vanaf (waarschijnlijk) de Rudolf Steinerschool om 9.30 uur. N.B. Deze wandeling wordt georganiseerd door Werkgroep Natuur Schalkwijk, dus niet door het IVN. Er werken wel IVN-gidsen mee.
- Zondag 18 nov. LEYDUIN/VINKENDUIN/WOESTDUIN, wandeling, vertrek parkeerplaats aan de Leyweg, 14.00 uur.
- Zondag 16 dec. KENNEMERDUINEN, wandeling, vertrek van ingang Bergweg, 14.00 uur.
- N.B. De wandelingen duren ongeveer anderhalf uur; de wandeling in de Kennemerduinen kan iets langer duren.

Opgelet! Op maandag 8 okt. en maandag 12 nov. is er een contacavond gepland. Plaats: THIJSSSE'S HOF; aanvang: 20.00 uur. (Zie Bestuursmedelingen elders in het blad.)

IVN

